

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP ĐÀO TẠO KỸ NĂNG MỀM CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN - ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Phan Trường Nhất¹

TÓM TẮT

Đối với sinh viên của các chuyên ngành thuộc lĩnh vực công nghệ thông tin và truyền thông thì kiến thức chuyên ngành mà nhà trường đào tạo cho sinh viên trong quá trình học tập luôn là yếu tố được đặt lên hàng đầu. Nhưng để có thể đáp ứng nhu cầu, những đòi hỏi của thị trường lao động trong và ngoài nước hiện nay thì giới chuyên môn là chưa đủ. Sinh viên phải trang bị cho mình thêm nhiều kỹ năng mềm khác. Điều đó dường như không phải là mối quan tâm hàng đầu của sinh viên khối ngành công nghệ thông tin, nhà trường cũng đang tập trung chủ yếu vào công tác đào tạo kiến thức chuyên sâu và chuyên ngành. Trên cơ sở của việc khảo sát thực tiễn, bài viết trình bày những mặt tồn tại và khó khăn trong việc đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên trường Đại học Công nghệ Thông tin hiện nay. Đồng thời đưa ra những giải pháp nhằm nâng cao và phát triển kỹ năng mềm cho sinh viên trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh.

Từ khóa: *Kỹ năng mềm, đào tạo kỹ năng, sinh viên, Đại học Công nghệ Thông tin*

1. Đặt vấn đề

Ngày nay, hầu hết các nghề nghiệp khác nhau đều có những yêu cầu riêng về kỹ năng mềm bên cạnh kiến thức chuyên môn để đánh giá khả năng cũng như lựa chọn sinh viên vào các vị trí việc làm. Theo Tiến sĩ Đào Lê Hòa An (Học viện Cán bộ TP. Hồ Chí Minh), bộ ba kỹ năng quan trọng mà một sinh viên cần phải có trước khi tốt nghiệp chính là “kiến thức chuyên môn, kỹ năng mềm và thái độ cư xử” [1]. Chúng ta thấy rằng, việc đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên là vấn đề quan trọng trong thời kỳ kinh tế hội nhập và phát triển. Đa số các trường đại học trên cả nước, để sinh viên đáp ứng đầy đủ điều kiện tốt nghiệp, bắt buộc nhà trường phải trang bị những kỹ năng mềm cơ bản và nâng cao để sinh viên có thể hội nhập với thị trường lao động và cuộc sống

nghề nghiệp sau khi ra trường. Riêng đối với sinh viên khối ngành về công nghệ thông tin và truyền thông tại Trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh, việc đào tạo kỹ năng mềm là vô cùng cần thiết. Hiện nay, tuy nhà trường có quan tâm đến kỹ năng mềm cho sinh viên nhưng chưa thật sự đáp ứng nhu cầu của sinh viên. Một phần vì đặc thù chuyên ngành với rất nhiều áp lực và đòi hỏi dành nhiều thời gian cho kiến thức chuyên môn nên nhiều sinh viên rất ít có thói quen trau dồi kỹ năng mềm cho bản thân từ các hoạt động xã hội, cộng đồng. Hơn nữa, trong quá trình học tập, nhà trường và giảng viên tập trung chủ yếu đào tạo kiến thức chuyên ngành, ít quan tâm đến việc trang bị các kỹ năng mềm cho sinh viên. Trong thực tế, sinh viên mới ra trường khi ứng

¹Email: nhatpt@uit.edu.vn

tuyển vào các doanh nghiệp hay các cơ quan nhà nước đều rất lúng túng trong việc thể hiện bản thân và kiến thức cá nhân, số khác thì nghĩ rằng mình đã quá giỏi về chuyên môn và tự đánh giá bản thân trên mức khả năng, dẫn đến thất bại trong qua trình phỏng vấn và tuyển dụng. Có khi được tuyển dụng, các doanh nghiệp phải đào tạo lại kỹ năng mềm. Chính vì thế việc đào tạo các kỹ năng mềm cho sinh viên là việc cần thiết và bắt buộc trong các chương trình đào tạo hiện nay.

2. Nội dung

2.1. Phương pháp nghiên cứu

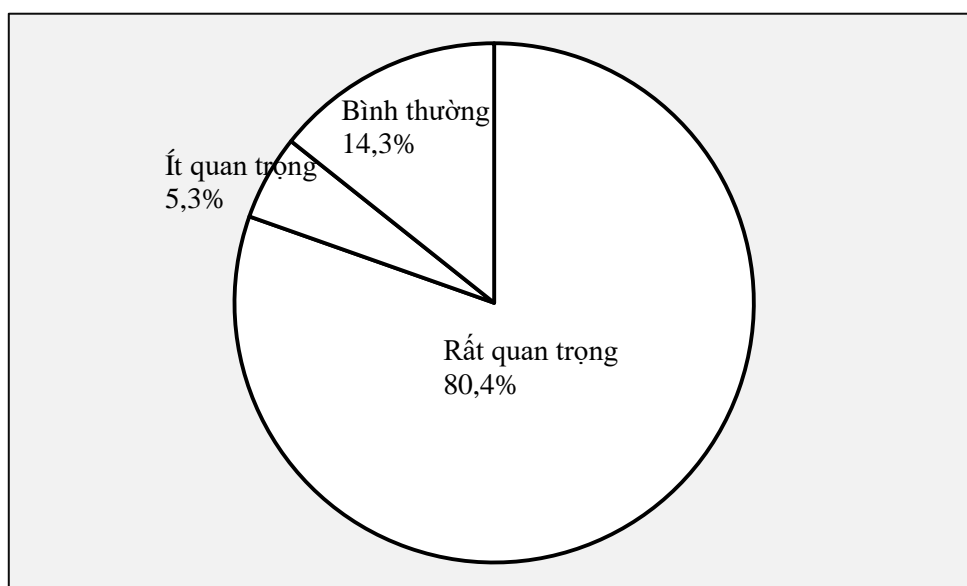
Để có được những kết quả nghiên cứu trong bài báo, tác giả đã sử dụng những phương pháp nghiên cứu: khảo sát, điều tra bằng bảng câu hỏi (phát trực tiếp cho sinh viên, khảo sát qua các trang mạng xã hội, email,...), phỏng vấn trực tiếp sinh viên, cán bộ giảng viên và tham khảo các văn bản, các tài liệu có liên quan đến đề tài. Trong đó

phương pháp khảo sát bằng bảng câu hỏi và phỏng vấn là chủ yếu (100 câu trả lời). Bên cạnh đó, để tăng sự tin cậy trong việc xác định những khó khăn trong quá trình đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên, nghiên cứu còn tham khảo ý kiến của một số nhà quản lý và các đơn vị sử dụng lao động hiện nay qua các tài liệu và phỏng vấn trực tiếp cũng như online.

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Thực trạng đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh

Trong quá trình thực hiện khảo sát các bạn sinh viên khi đến sử dụng Thư viện trường, qua biểu đồ hình 1 chúng ta có thể thấy rằng đa số các bạn sinh viên đều xem kỹ năng mềm là rất quan trọng (80,4%). Trong khi đó một số lại xem đó là bình thường (14,3%) và một số ít (5,3%) xem kỹ năng mềm là một kỹ năng không quan trọng.



Hình 1: Tầm quan trọng của kỹ năng mềm

Bảng 1: Nhận thức về kỹ năng mềm của sinh viên trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh

TT	Câu hỏi	Có (%)	Không (%)	Ít (%)
1	Bạn có biết kỹ năng mềm không?	98,2	1,8	0,0
2	Bạn có thường tham gia các lớp kỹ năng mềm do trường tổ chức?	56,1	31,7	12,2
3	Kỹ năng mềm có cần rèn luyện thường xuyên không?	72,2	25,8	3,0
4	Bạn có chủ động tìm đến các lớp kỹ năng mềm không?	4,1	95,3	0,6
5	Các hoạt động Đoàn, Hội có giúp bạn phát triển kỹ năng mềm không?	26,6	48,3	25,1
6	Bạn có học được kỹ năng mềm từ giảng viên không?	18,8	55,6	25,6

Từ kết quả ở bảng 1 có thể thấy rằng, hầu hết các bạn đều biết đến kỹ năng mềm (98,2%) và hiểu được kỹ năng mềm cần phải rèn luyện nhưng mức độ chủ động tìm cơ hội trau dồi và phát triển kỹ năng cho bản thân lại rất kém (95,3% các bạn không chủ động tìm đến các lớp kỹ năng mềm), gần 50% các bạn sinh viên cho rằng các hoạt động Đoàn, Hội không giúp các bạn phát triển kỹ năng, chỉ 18,8% là học hỏi được từ thầy cô trên lớp.

Bên cạnh đó, trong số 20 câu hỏi khảo sát được đưa ra để sinh viên tự đánh giá về khả năng của mình, đa số sinh viên đều cho rằng bản thân nằm ở mức trung bình và tốt về các kỹ năng như thuyết trình, giao tiếp, làm việc nhóm... Trong khi đó, kỹ năng trả lời phỏng vấn, ngoại ngữ lại ở mức tệ, thậm chí rất tệ.

Hiện nay, tại trường Đại học Công nghệ Thông tin, các học phần kỹ năng mềm chưa trở thành học phần chính thức và trong chương trình đào tạo của các ngành gần như rất ít môn học về kỹ năng mềm. Tuy nhiên nhà trường cũng

đã lên kế hoạch trong năm 2019 để tổ chức các hội thảo định hướng nghề nghiệp, kỹ năng mềm cho sinh viên trung bình 01 hội thảo/tháng với quy mô tổ chức: 100 – 250 sinh viên/hội thảo. Nội dung của các buổi hội thảo định hướng nghề nghiệp, trao đổi về kỹ năng mềm cho sinh viên nhằm trang bị cho sinh viên những kiến thức, kỹ năng học tập, định hướng nghề nghiệp, trải nghiệm tương tác kỹ năng làm việc chuyên nghiệp và kỹ năng sống, đáp ứng nhu cầu thực tế của doanh nghiệp trong thời kỳ hội nhập. Các kỹ năng dự kiến tổ chức [2]:

- Critical Thinking (Tư duy phản biện).
- Complex Problem Solving (Giải quyết vấn đề phức tạp).
- Creativity (Sáng tạo).
- People Management (Quản lý con người).
- Collaboration (Hợp tác).
- Emotional intelligence (Trí tuệ cảm xúc).
- Judgement and Decision Making (Phán quyết và ra quyết định).

- Service Orientation (Định hướng dịch vụ).
- Negotiation (Kỹ năng đàm phán).
- Cognitive Flexibility (Nhận thức linh hoạt).
- Active Listening (Lắng nghe chủ động).
- Kỹ năng học Ngoại ngữ.

Mặt khác, sinh viên của trường chủ yếu trau dồi kỹ năng bằng cách tự học hoặc thông qua các hoạt động do Đoàn trường, Hội Sinh viên trường đứng ra tổ chức. Các lớp được tổ chức dưới dạng mời những báo cáo viên có chuyên môn về hướng dẫn, thường các kỹ năng được đào tạo riêng lẻ và số lượng các bạn được tiếp cận đến các lớp này cũng không nhiều so với quy mô sinh viên toàn trường. Hay những năm gần đây nhà trường cũng đã tổ chức thành công Ngày hội Sinh viên và Doanh nghiệp – UIT Career Day để sinh viên và doanh nghiệp có điều kiện gặp gỡ, trao đổi trực tiếp, đáp ứng và thỏa mãn nhu cầu về cung – cầu tuyển dụng. Nhưng đây cũng chỉ là hoạt động trong một ngày, không phải chuyên sâu đào tạo thường xuyên về kỹ năng mềm và có tính liên tục.

Qua việc khảo sát và phỏng vấn, sinh viên cũng chỉ biết đến một vài lớp kỹ năng mềm được tổ chức trong một năm học, số lượng các bạn tham gia cũng rất ít, có thể vì những điều kiện khách quan từ phía nhà trường như cơ sở vật chất, kinh phí, thời gian,.. và thái độ không quan trọng việc học kỹ năng của phần đông sinh viên. Hơn nữa, nội dung và phạm vi của kỹ năng mềm tương đối nhiều và có nhiều điểm mới cập nhật thường xuyên trong xã hội hiện đại, trong khi phần lớn sinh viên

lại dành nhiều thời gian cho việc học tập kiến thức chuyên môn.

2.2.2. *Một số khó khăn trong việc đào tạo kỹ năng mềm tại trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh*

Qua quá trình nghiên cứu, tôi thấy xuất hiện nhiều khó khăn trong công tác đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên. Cụ thể xuất phát từ những vấn đề như sau:

*** Về chương trình đào tạo và giáo trình:**

Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ngày 14/3/2016 do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học: “Chương trình đào tạo của một ngành học (Program) ở một trình độ cụ thể bao gồm: *Mục tiêu, chuẩn kiến thức, kỹ năng, thái độ của người học cần đạt được sau khi tốt nghiệp: nội dung, phương pháp và hoạt động đào tạo; điều kiện cơ sở vật chất - kỹ thuật, cơ cấu tổ chức, chức năng, nhiệm vụ và các hoạt động học thuật của đơn vị được giao nhiệm vụ triển khai đào tạo ngành học đó*” [3]. Có thể thấy rằng, môn học về kỹ năng mềm của sinh viên cần thiết phải có trong chương trình đào tạo tại trường hiện nay. Mặt khác, tại trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh, ở hầu hết các chuyên ngành thì môn học về kiến thức kỹ năng mà sinh viên được học là môn “kỹ năng nghề nghiệp” và “kỹ năng giao tiếp”, chưa có nhiều môn học về kỹ năng khác. Bên cạnh đó, việc giảng dạy của giảng viên cũng còn gặp nhiều khó khăn vì phần lớn nội dung của môn học này, giảng viên phải tự soạn bài giảng riêng và lưu

hành nội bộ mà chưa có một giáo trình môn học kỹ năng mềm hay tài liệu chính thống do Bộ Giáo dục và Đào tạo cung cấp.

Với yêu cầu chuẩn đầu ra cho sinh viên đại học hiện nay của Bộ Giáo dục và Đào tạo và sự đòi hỏi thực tế về các kỹ năng mềm trong cuộc sống, thực tế, người thành đạt chỉ có 25% là do những kiến thức chuyên môn, 75% còn lại được quyết định bởi những kỹ năng mềm họ được trang bị [4]. Qua đó có thể thấy được tầm quan trọng của việc đào tạo kỹ mềm và rất cần đưa nội dung này vào chương trình đào tạo cho các bạn sinh viên như một học phần chính thống và bắt buộc. Điều này hoàn toàn phù hợp với thực tiễn hiện nay nhiều sinh viên công nghệ thông tin nói riêng và các ngành khác nói chung còn nhiều điểm yếu về cách giao tiếp, cư xử, thực hành xã hội, trình bày ý tưởng,... Mặc dù đến nay Bộ Giáo dục và Đào tạo chưa bắt buộc đưa giáo dục kỹ năng mềm vào một học phần riêng, nhiều năm qua, nhà trường cũng đã tạo nhiều

điều kiện để sinh viên trau dồi các kỹ năng mềm qua các hoạt động Đoàn – Hội, ngày hội việc làm, các chương trình hội thảo, hay đổi mới trong cách giảng dạy của giảng viên...

* Về phía nhà trường:

Trong “Báo cáo tự đánh giá” (để đăng ký kiểm định chất lượng giáo dục trường đại học) năm 2016 của trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh, nhà trường nhận thấy “điểm yếu của sinh viên là trình độ tiếng Anh và kỹ năng mềm”. Nhà trường cũng cho rằng chất lượng đầu ra ngoài chuẩn về kiến thức chuyên môn và thái độ, sinh viên phải đạt chuẩn về kỹ năng mềm [5].

Trên cơ sở nghiên cứu các hệ thống kỹ năng mềm cần thiết cho người lao động của các nước phát triển trên thế giới (Mỹ, Australia, Canada, Anh, Singapore) và thực tế ở Việt Nam, TS. Phan Quốc Việt đã tổng hợp 10 kỹ năng mềm cần thiết cho người lao động cũng như sinh viên Việt Nam được nêu ở bảng 2 [6].

Bảng 2: Những kỹ năng cần thiết cần thiết cho người lao động và sinh viên Việt Nam

1	Kỹ năng học và tự học	Learning to learn
2	Kỹ năng lãnh đạo bản thân và hình ảnh cá nhân	Self leadership & Personal branding
3	Kỹ năng tư duy sáng tạo và mạo hiểm	Initiative and enterprise skills
4	Kỹ năng lập kế hoạch và tổ chức công việc	Planning and organising skills
5	Kỹ năng lắng nghe	Listening skills
6	Kỹ năng thuyết trình	Presentation skills
7	Kỹ năng giao tiếp và ứng xử	Interpersonal skills
8	Kỹ năng giải quyết vấn đề	Problem solving skills
9	Kỹ năng làm việc đồng đội	Teamwork
10	Kỹ năng đàm phán	Negotiation skills

Trên thực tế, trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh đã nhận thức rõ vai

trò và tầm quan trọng của kỹ năng mềm trong quá trình đào tạo nhưng có một thực tế chúng ta cần nhìn nhận. Đó là sự

quan tâm việc đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên tại trường chưa thật sự sâu sát. Kết quả khảo sát và phỏng vấn trong sinh viên của nhà trường cho thấy hiện nay nhà trường chưa có Trung tâm chuyên về đào tạo kỹ năng mềm và cấp chứng chỉ cho sinh viên tại trường. Các hoạt động hay chương trình về kỹ năng đều do Phòng Công tác sinh viên hay các trung tâm đào tạo bên ngoài tổ chức. Nhà trường cũng không xác định được rằng sẽ lựa chọn đào tạo kỹ năng mềm nào cho sinh viên để đưa vào chương trình dạy học.

*** Về phía giảng viên:**

Theo ý kiến của các giảng viên trong trường được phỏng vấn, ngoài việc giảng dạy kiến thức chuyên ngành, họ phải tự tìm hiểu về các kỹ năng mềm, nghiên cứu các phương pháp để lồng ghép việc giảng dạy các kỹ năng mềm trong quá trình giảng dạy. Thời gian chủ yếu giảng viên phải giảng dạy kiến thức chuyên môn nên việc giảng dạy và học thêm các kỹ năng mềm của sinh viên rất ít và hiệu quả về khả năng tiếp cận của sinh viên cũng không cao. Bên cạnh đó, đối với các giảng viên trẻ, họ chưa có thói quen lồng ghép việc dạy các kỹ năng mềm, hoặc do kinh nghiệm của bản thân chưa nhiều trong việc đứng lớp. Trong khi đó, chúng ta vẫn biết rằng việc dạy kỹ năng phải rất khéo léo và sáng tạo cho phù hợp để tránh phạm vào việc dạy kỹ năng quá nhiều mà quên đi việc giảng dạy kiến thức chuyên môn cho sinh viên. Trong kết quả khảo sát của sinh viên với câu hỏi: “Bạn có học được kỹ năng mềm từ giảng viên không?”, có tới 55,6% các bạn trả lời là “không”. Thậm chí một số ít các bạn còn thẳng thắn cho rằng giảng viên vẫn còn thiếu một số kỹ năng cần thiết như: phát âm vùng miền, giọng khó nghe, truyền đạt không tốt, lúng

túng trong việc giải thích vấn đề,... Trên thực tế, việc dạy kỹ năng mềm lồng ghép vào các học phần trên lớp không phải là điều dễ dàng. Để làm được điều này, giảng viên phải thật sự có khả năng tốt và nhiều phương pháp sáng tạo để sắp xếp thời gian khoa học và chọn lựa kỹ năng cần thiết để đưa vào giảng dạy. Chưa kể đến việc có một số giảng viên cho rằng việc giảng dạy kỹ năng không phải là nhiệm vụ và trách nhiệm của họ. Hiện nay trường cũng chưa có giảng viên cơ hữu chuyên về đào tạo kỹ năng mềm.

*** Về phía sinh viên:**

Là đối tượng quan trọng quyết định việc phát triển kỹ năng mềm cho bản thân, nhưng đa số sinh viên hiện nay vẫn còn nhiều nhầm lẫn về chuẩn giá trị đầu ra của sinh viên khi tốt nghiệp. Từ đó, nhiều bạn bỏ ra nhiều công sức để chạy theo điểm số và sưu tầm càng nhiều bằng cấp, chứng chỉ càng tốt. Đặc biệt sinh viên các ngành Công nghệ thông tin chủ yếu học kiến thức chuyên môn.

Kỹ năng mềm sẽ quan trọng và cần thiết dựa vào nhận thức của sinh viên ra sao? Do nhiều sinh viên hiện nay chưa xác định được vai trò cũng như tầm quan trọng của kỹ năng mềm trong quá trình học tập cũng như hành trình bước vào đời sau này nên đa số rất thụ động trong việc tự trau dồi các kỹ năng mềm cho bản thân. Với câu hỏi khảo sát và phỏng vấn: “Bạn có chủ động tìm đến các lớp kỹ năng mềm không?”, hơn 95% sinh viên trả lời là “không” (bảng 1). Đa số nghĩ rằng, thời gian phần lớn dành cho các bài tập thầy cô giao, đồ án, thực hành, thời gian học trên lớp nên không còn nhiều thời gian tìm học các kỹ năng mềm.

Do đặc thù là trường chuyên đào tạo về các ngành thuộc lĩnh vực công

nghe thông tin và truyền thông nên việc lựa chọn đưa vào chương trình đào tạo các học phần về kỹ năng mềm cũng còn gặp nhiều khó khăn. Ngoài việc được học các môn “Kỹ năng nghề nghiệp” và “Kỹ năng giao tiếp”, hầu như sinh viên trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh phải tự học hoặc tìm đến các nơi bên ngoài để học nếu có nhu cầu. Thông thường sinh viên sẽ chọn học những lớp ngắn hạn về các kỹ năng như: giao tiếp, thuyết trình, làm việc nhóm,... Nhưng do không có điều kiện để rèn luyện thường xuyên nên những kỹ năng các bạn học nhanh chóng trở về vị trí xuất phát trong một thời gian ngắn.

2.2.3. Một số giải pháp

* Đối với các cấp quản lý:

Nên đưa các học phần kỹ năng mềm vào chương trình đào tạo bắt buộc cho sinh viên các trường đại học, đánh giá chất lượng đào tạo các học phần này như những môn học chuyên môn khác. Bên cạnh đó, Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng nên nhanh chóng biên soạn các giáo trình, tài liệu cần thiết để phục vụ cho việc dạy các học phần này, hoặc ban hành văn bản cụ thể giao các trường đại học có đủ khả năng biên soạn giáo trình các môn học kỹ năng mềm để biên soạn và phát hành. Đồng thời, tăng cường công tác đánh giá, kiểm định chất lượng ở các trường về việc đáp ứng chuẩn đầu ra về kỹ năng mềm của sinh viên theo tiêu chuẩn của Bộ, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục trong thời đại hội nhập và phát triển như hiện nay [7].

* Đối với trường Đại học Công nghệ Thông tin:

- Cần thiết thành lập các trung tâm đào tạo hoặc liên kết đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên, các trung tâm này

có đội ngũ giảng viên chất lượng và đủ khả năng đánh giá cũng như cấp chứng chỉ cho sinh viên khi hoàn thành các lớp kỹ năng mềm.

- Nhà trường cũng có thể chủ động tự biên soạn giáo trình hoặc liên kết với các trường khác biên soạn tài liệu liên quan các môn học về kỹ năng mềm để lưu hành.

- Đưa các kỹ năng mềm (bảng 2) vào chương trình đào tạo của các chuyên ngành như một học phần bắt buộc. Trường cũng nên đặt ra mục tiêu và tiêu chí đánh giá cho các học phần kỹ năng mềm song song với việc đánh giá các học phần về kiến thức chuyên môn.

- Giáo dục và nâng cao ý thức của sinh viên về tầm quan trọng của kỹ năng mềm đầu mỗi năm học (sinh viên năm nhất), tuần sinh hoạt công dân hàng năm để sinh viên có đủ nhận thức và ý thức tự rèn luyện các kỹ năng mềm trong thời gian học tập tại nhà trường.

- Đổi mới phương pháp giảng dạy của giảng viên, thường xuyên tổ chức các lớp tập huấn cho giảng viên trong việc kết hợp giảng dạy các kỹ năng mềm lồng ghép với các môn học chuyên ngành. Khi sắp kết thúc các học phần, giảng viên nên tổ chức các buổi tham quan thực tế doanh nghiệp cho sinh viên để tiếp xúc với các doanh nghiệp bên ngoài và cọ xát thực tế. Đồng thời giữ mối quan hệ hợp tác lâu dài với họ, từ đó sinh viên có nhiều cơ hội trau dồi bản thân cho phù hợp với yêu cầu thực tiễn tại các doanh nghiệp mà mỗi sinh viên có cơ hội đến tham quan hoặc thực tập.

- Trang bị phòng học cho các học phần về kỹ năng mềm thêm sinh động và hấp dẫn với đầy đủ các trang thiết bị cần thiết như bàn ghế chuyên dụng, máy tính, ti vi màn hình lớn, loa, micro, bảng lớn, máy chiếu, sách, tạp chí, hình ảnh,...

- Thành lập khoa Giáo dục kỹ năng nghề nghiệp [8] để trực tiếp quản lý và chịu trách nhiệm đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên toàn trường.

- Cần nhân rộng mô hình các câu lạc bộ, nhóm kỹ năng mềm tại trường. Bên cạnh đó, nên tăng cường tuyên truyền về các câu lạc bộ, nhóm này trên website trường, fanpage, hoạt động Đoàn - Hội... Thường xuyên tổ chức sinh hoạt các chuyên đề về các kỹ năng cụ thể để sinh viên có cơ hội thực hành nhiều hơn.

- Tận dụng đội ngũ giảng viên các khoa để phát triển đội ngũ giảng viên chuyên giảng dạy về kỹ năng mềm. Các giảng viên này cần có sự đầu tư kỹ lưỡng từ giáo án đến nội dung giảng dạy, giáo trình, dụng cụ... phục vụ riêng biệt cho công tác đào tạo kỹ năng mềm.

- Xây dựng chuẩn đầu ra cho sinh viên kèm theo các yêu cầu kỹ năng mềm cụ thể. Ngoài trang bị kiến thức chuyên ngành, trong quá trình giảng dạy, nhà trường nên phối hợp với các công ty, tổ chức những chương trình hỗ trợ thêm về kỹ năng mềm cho sinh viên. Đây cũng là cách để nhà trường đào tạo nhân lực phù hợp với yêu cầu của doanh nghiệp, nâng cao cơ hội tìm kiếm việc làm của sinh viên sau khi ra trường.

* Đối với giảng viên:

- Cần cập nhật và thay đổi phương pháp giảng dạy cho phù hợp với yêu cầu nghề nghiệp đối với sinh viên công nghệ thông tin như hiện nay. Giảng viên đóng vai trò là người thiết kế, tổ chức, hướng dẫn các hoạt động độc lập theo các nhóm nhỏ để sinh viên tiếp thu nhanh chóng. Để tạo được sự hứng thú trong quá trình học, nội dung bài giảng phải sinh động và hấp dẫn. Giảng viên cũng cần phải quan tâm và theo sát quá trình tự học của sinh viên để có thể giúp đỡ và hỗ trợ khi cần thiết. Thay đổi

phương pháp dạy học từ truyền thụ nội dung kiến thức sang dạy học phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo trong học tập.

- Giảng viên các môn học chuyên ngành nên đầu tư lòng ghép các kỹ năng mềm vào các học phần chuyên môn, gắn vào từng tình huống cụ thể liên quan đến kiến thức và kỹ năng chuyên môn. Ví dụ: lòng ghép kỹ năng làm việc nhóm, thuyết trình vào các phần thảo luận nhóm, kỹ năng lập kế hoạch vào chuyên đề thực tập, kỹ năng giao tiếp và kỹ năng quản lý thời gian vào cách ứng xử trong giao tiếp của sinh viên ở các buổi học trên lớp...

- Giảng viên phải thường xuyên học tập nâng cao kiến thức về kỹ năng mềm, không ngừng học hỏi kinh nghiệm, phẩm chất đạo đức của người giáo viên, để có thể truyền tải kỹ năng mềm tốt đến sinh viên; đồng thời hướng dẫn tốt sinh viên trong các tình huống cụ thể.

* Nâng cao vai trò của các hoạt động Đoàn – Hội và các phòng ban chức năng khác:

- Các hoạt động của Đoàn trường hay Hội Sinh viên có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên cần được nhân rộng và duy trì tổ chức hằng năm. Các cuộc thi hay các chuyên đề, hội thảo với quy mô lớn góp phần không nhỏ giúp các bạn tiếp thu và rèn luyện các kỹ năng khác nhau. Từ những hoạt động này, sinh viên có thể học hỏi thêm nhiều kỹ năng như: làm việc nhóm, thuyết trình, phỏng vấn, xử lý vấn đề, lãnh đạo,... tăng khả năng ngôn từ, nhạy bén trong công việc, tự tin trong cuộc sống, quản lý thời gian hiệu quả và biết cách làm việc độc lập.

- Các phòng ban chức năng khác cũng có thể đứng ra tổ chức các hoạt động phát triển kỹ năng cho sinh viên như: Công tác sinh viên, Thư viện, Trung

tâm Ngoại ngữ,... Ví dụ: Thư viện có thể tổ chức khóa tập huấn công nghệ thông tin và truyền thông (gọi tắt là ICT) dành cho sinh viên năm nhất. Sinh viên được theo học 4 học kỳ tương ứng với 4 chủ điểm là Microsoft office, kỹ năng thông tin, làm phim, Web 2.0 và nhóm các kỹ năng học tập, như tổ chức, quản lý thời gian; kỹ năng lãnh đạo, tư duy sáng tạo, kỹ năng thuyết trình, trích dẫn khoa học.

*** Đối với sinh viên:**

- Phải hiểu kỹ năng mềm luôn song hành với kỹ năng chuyên môn. Nếu sinh viên có được những kỹ năng mềm cần thiết sẽ góp phần không nhỏ vào sự thành công trong tương lai.

- Cần nghiên cứu và tìm hiểu về các kỹ năng mềm thông qua kênh truyền thông của nhà trường, tổ chức, doanh nghiệp uy tín để chủ động tìm cơ hội tham gia và trau dồi kỹ năng mềm cho bản thân khi còn ngồi trên giảng đường đại học. Các hoạt động Đoàn – Hội cũng mang đến hiệu quả không kém, sinh viên nên tích cực tham gia. Ngoài ra, để hành trang sau này thuận lợi, việc phát triển và sử dụng ngoại ngữ cũng rất quan trọng. Nó mở ra nhiều cơ hội việc làm cho sinh viên trong thời hội nhập quốc tế hiện nay.

- Tích cực rèn luyện, bổ sung, hoàn thiện những kỹ năng cần thiết cho mình. Ngoài việc học trong sách vở, sinh viên có thể tham gia những câu lạc bộ phù hợp với thể mạnh, nhu cầu của bản thân để nâng cao các kỹ năng mềm như: làm việc

theo nhóm, quản lý thời gian, kỹ năng thích nghi và hội nhập. Tận dụng thời gian rảnh để tự rèn luyện các kỹ năng có thể tự học như: thuyết trình, trình bày ý tưởng, phân tích vấn đề... và học thêm ngoại ngữ như tiếng Anh, tiếng Nhật, tiếng Pháp...

3. Kết luận

Các kết quả nghiên cứu cho thấy, một thực tế đáng quan tâm trong việc đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên trường Đại học Công nghệ Thông tin, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh hiện nay là việc sinh viên cũng như giảng viên và nhà trường chưa thật sự quan tâm đến việc giáo dục kỹ năng mềm. Điều này lại là nội dung mà các nhà tuyển dụng đang rất quan tâm. Kỹ năng mềm hoàn toàn có thể rèn luyện và phát triển toàn diện nếu có nhiều cơ hội tham gia học tập. Kiến thức chuyên ngành và kỹ năng mềm phải song hành cùng nhau và có sự hỗ trợ, tác động lẫn nhau, cùng thúc đẩy nhau phát triển. Với xu thế hội nhập và phát triển ở Việt Nam và thế giới như hiện nay, thể hiện tốt các kỹ năng mềm, sinh viên có nhiều cơ hội thành công trong công việc và cuộc sống. Vì vậy, việc nghiên cứu đề xuất các giải pháp đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên là rất thiết thực và cần thiết. Nó không chỉ đáp ứng nhu cầu học tập của sinh viên mà còn góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường, đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động trong và ngoài nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hệ thống Đào tạo Lập trình viên Quốc tế Aptech (2019), “Kỹ năng mềm - Sự cần thiết cho một sinh viên Công nghệ thông tin”, <https://aptechvietnam.com.vn/Ky-nang-mem-Su-can-thiet-cho-mot-sinh-vien-Cong-nghe-thong-tin>, (truy cập ngày 13/12/2019)
2. Phòng Công tác sinh viên, Trường Đại học Công nghệ Thông tin (2019), “Các hoạt động sinh viên năm 2019”, ngày 18 tháng 02 năm 2019, văn bản lưu hành nội bộ
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016), “Quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học”, Thông tư 04/2016/TT-

BGDĐT, ngày 14 tháng 3 năm 2016, <https://moet.gov.vn/van-ban/vanban/Pages/chi-tiet-van-ban.aspx?ItemID=1228>, (truy cập ngày 13/12/2019)

4. NCS.ThS. Lê Thị Hiếu Thảo (2018), “Đổi mới tư duy nhận thức về kỹ năng mềm trong sinh viên thời đại công nghiệp 4.0”, <https://bv.u.edu.vn/web/gtsd/-/oi-moi-tu-duy-nhan-thuc-ve-ky-nang-mem-trong-sinh-vien-thoi-ai-cong-nghiep-4-0-renewalizing-the-awareness-of-soft-skills-of-university-student-in-ind>, (truy cập ngày 13/12/2019)

5. Trường Đại học Công nghệ Thông tin (2016), “Báo cáo tự đánh giá – đề đăng kí kiểm định chất lượng giáo dục trường đại học”, ngày 28 tháng 09 năm 2016, văn bản lưu hành nội bộ

6. Trần Thanh Mai (2019), “Những yếu tố ảnh hưởng đến việc học tập kỹ năng mềm của sinh viên trong môi trường đại học”, <http://tapchicongthuong.vn/bai-viet/nhung-yeu-to-anh-huong-den-viec-hoc-tap-ky-nang-mem-cua-sinh-vien-trong-moi-truong-dai-hoc-59005.htm>, (truy cập ngày 13/12/2019)

7. Vũ Hồng Vận, Trịnh Thị Thanh (2019), “Thực trạng đào tạo kỹ năng mềm cho sinh viên một số trường khối kỹ thuật tại Thành phố Hồ Chí Minh”, *Tạp chí khoa học Đại học Quốc tế Hồng Bàng*, số 9, trang 73-81

8. Nguyễn Thị Kiều Nga - Huỳnh Thanh Vũ (2019), “Thực trạng và giải pháp rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên Trường Cao đẳng Giao thông vận tải trung ương V”, *Tạp chí Giáo dục*, số 456, trang 15-20

REALITY AND SOLUTIONS TO TRAINING SOFT SKILLS FOR STUDENTS OF UNIVERSITY OF INFORMATION TECHNOLOGY - NATIONAL UNIVERSITY HO CHI MINH CITY

ABSTRACT

For students of majors in the field of information technology and communications, the specialized knowledge that the school trains students in the learning process is always a top priority. In fact, in order to be able to meet the needs and demands of the current domestic and foreign labor markets, being good at expertise is not enough. Students are not only good at their professional field, but also have to equip themselves with many other soft skills. However, this does not seem to be a top concern for students of IT industry and also, the school is mainly focusing on training Intensive and specialized knowledge. Based on the practical survey, the article presents the shortcomings and difficulties in training soft skills for students of the University of Information Technology today. Also, it tries to offer solutions to improve and develop soft skills for students of the University of Information Technology, VNU-HCM.

Keywords: *Soft skills, skills training, students, University of Information Technology*

(Received: 14/12/2019, Revised: 7/1/2020, Accepted for publication: 8/3/2021)